

SUÇ UYDURMA SUÇU*

Arş. Gör. Haluk TOROSLU**

* Bu makale hakem incelemesinden geçmiştir ve TÜBİTAK-ULAKBİM Veri Tabanında indekslenmektedir.

**Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ceza ve Ceza Muhakemesi Hukuku Anabilim Dalı.

ÖZ

Bu çalışmanın konusunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nda yer alan "Suç Uydurma" suçu oluşturmaktadır. Kanunda, işlenmediği bilinen bir suçun, yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar edilmesi ya da işlenmeyen bir suçun delil veya emarelerinin soruşturma yapılmasını sağlayacak biçimde uydurulması şeklinde düzenlenen söz konusu suç, çalışma kapsamında, tablilci metot doğrultusunda unsurlarına ayrılmak suretiyle incelenmiş, teorik ve pratik açıdan bu konuda yapılan tartışmalar, İtalyan ve Türk yazarların görüşleri ile yüksek mahkeme kararları da dikkate alınmak suretiyle irdelenmiştir. Bu itibarla öncelikli olarak suçun hukuki konusu tespit edilip ardından şekli suç uydurma ve maddi suç uydurma olarak iki farklı biçimde ortaya çıkabilen maddi unsur açıklanmış, ardından da, manevi unsur ele alınmış ve son olarak da teşebbüs ve içtima hükümleri açısından bir değerlendirme yapılmıştır.

Anahtar kelimeler: Suç uydurma, suç tasnii, adliye karşı suçlar, şekli uydurma, maddi uydurma, iftira.

THE CRIME OF FABRICATING AN OFFENCE

ABSTRACT

The subject of this paper is the crime of "Fabricating an Offence" under the Turkish Criminal Code No 5237. The aforementioned crime; which is defined by the law as either reporting a crime that is known to be not being committed to competent authorities or fabricating actual or circumstantial evidence in a manner to initiate investigations; is analysed in accordance with the diagnostic method by deconstructing into its components; discussions concerning the topic as to theory and practice are assessed with regard to the opinions of Italian and Turkish legal scholars and Supreme Court decisions. Accordingly, after determining the subject of the crime followed by the definition of material components that may occur either as formal or material fabrication, the immaterial component is examined and finally an evaluation is made as regards to attempt and joinder provisions.

Keywords: Fabrication of crime, crimes against the judiciary, formal fabrication, material fabrication, libel

I) GİRİŞ

5 237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun "Mille ve Devlete Karşı Suçlar"ı içeren dördüncü kısmının "Adliye Karşı Suçlar" başlıklı ikinci bölümünde, genel olarak ülkedeki yargı mekanizmasının doğru işleyebilmesi ve yargı organlarının adil biçimde karar verebilmesi amacıyla getirilmiş bir takım hükümler yer almaktadır. Bu bölümde bulunan 271. maddede, "Suç Uydurma" başlığı altında, "işlenmediğini bildiği bir suçu, yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar eden ya da işlenmeyen bir suçun delil veya emarelerini soruşturma yapılmasını sağlayacak biçimde uyduran" kimsenin "üç yıla kadar" hapisle cezalandırılacağı düzenlenmektedir. İşte bu çalışmanın konusunu, önceki kanun döneminde suç tasnii adı altında düzenlenmiş olan suç uydurma suçu oluşturmaktadır^[1].

II) SUÇUN HUKUKİ KONUSU

Devlet, hükümet ve idarenin yanında yargı organlarının bütünü olarak da ortaya çıkmaktadır. Devletin bu yönüne ait varlıklar, gerek adli teşkilat gerek adli fonksiyon yönünden adliyenin idaresine ilişkindirler. Söz konusu varlıklar genel olarak devletin kamusal usuli haklarını teşkil ederler. Devlete ait bu adli varlıklar, adliye karşı suçlar açısından öngörölmüş ceza müeyyideleri ile himaye edilmektedirler^[2].

Esas anlamıyla yargısal faaliyet, somut bir ilişki çerçevesinde hukukun uygulanmasına yönelik bir devlet faaliyeti olduğundan, yargı organı hukukun garantörü durumundadır. Yargısal işlev, karar ve hüküm şeklinde ortaya çıkan tipik işlemler aracılığıyla hukuk düzenini koruma ve hayata geçirme iktidarındır. İşte bu iktidar pratikte adaletin idaresi şeklinde ortaya çıkar ve bu kavramın içinde aynı zamanda bütün organların düzgün çalışması ve bireylerin söz konusu fonksiyona tabi olmaları konusundaki menfaatler de yer alır^[3].

Bu doğrultuda suçun hukuki konusu, devletin bu şekilde ortaya çıkan adli faaliyetinin normal ve düzgün çalışmasındaki menfaati olarak kabul edilebilir. Söz konusu suçun düzenleniş amacı, bireylerin bu faaliyeti yolundan çıkarmak veya bozmak yönündeki eylemlerine engel olmaktır. Somut olarak suç uydurma suçunu öngören normun koruduğu, hayal ürünü suçlara ilişkin

[1] 765 sayılı Mülga TCK'nın 283. maddesinde "Vuku bulmadığını bildiği bir suçu Adliye veya keşfiyeti adliye tevdie mecbur olan bir makama veya kanuni takib yapacak veya yaptırabilecek bir mercie vuku bulmuş gibi ihbar ile yahut vaki olmayan bir suçun eserlerini takibata mübaşeret olunabilecek derecede uyduran kimse 30 aya kadar hapis cezasıyla cezalandırılır" hükmü yer almaktaydı.

[2] TOROSLU Nevzat: Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, AÜHF Yayınları No: 273, Ankara 1970, s. 365.

[3] GUADAGNO Gennaro: La Simulazione di Reato, Napoli 1953, s. 4.

olarak, adli organlara veya onlara durumu iletmekle yükümlü olanlara yapılan ihbarların bozabileceği adli faaliyetin düzgün işleyişine dair menfaattir^[4]. Bu şekilde suçları araştırmak ve cezalandırmakla görevli olan organların gereksiz yere harekete geçirilmeleri, bir başka deyişle ceza adaleti mekanizmasının boş yere çalıştırılması ve böylece zaman ve enerji kaybetmesi önlenmek istenmektedir^[5].

Bu suçla kamusal adalet mekanizması kandırılmak suretiyle hem devlet hem de vatandaşlar zarar görmektedir. Zira gerçek olmayan bir suçun araştırılması için vatandaşların adalet mekanizmasının doğru işlemesi için ödediği vergiler boşa harcanmakta ve vatandaşlar adli mercilere şüpheli bakmakta, ona olan güvenlerini kaybetmektedirler^[6].

Bir diğer düşünce ise, insan haklarını temel almak suretiyle bireyin haklarının ve kişi özgürlüğünün korunmasını merkeze yerleştirerek, adil yargılanma hakkını suçun hukuki konusu olarak belirlemektedir. Bu anlayışa göre, Adliye karşı suçların düzenlenmesinin temelinde, bu tür eylemlerin kişi haklarına ve güvenliğine zarar vermesi yatmaktadır. Devlet, bireyin anayasada yer alan yargıya başvurma ve savunma haklarına geçerlilik sağlamak zorunda olduğundan, adli faaliyetin norma uygunluğu da kişi güvenliğini sağlama zorunluluğunun kapsamındadır. Böylece adli faaliyetin amacını oluşturan “*adalet*”, “*norma uygun yargılama*” ve “*eşitlik*” kuralları gerçekleştirilerek adil yargılanma hakkı sağlanmış olacaktır^[7].

Belirtmek gerekir ki, hukuki konu normatif bir kavramdır ve ancak yürürlükteki hukuk düzeni esas alınmak suretiyle tespit edilebilir. Ceza hukukunun amacı beşeri varlık ve menfaatleri, bunlar için zararlı veya tehlikeli olan hareketlere karşı korumaktır. Bu itibarla bir suçla zarar verilen veya tehlikeye konulan

- [4] GUADAGNO: s. 5; Doktrindeki bir düşünceye göre, bu suç birden fazla menfaati korumakta, adli mekanizmanın gereksiz yere çalışmasını önlemenin yanında, bireylerin haksız yere uydurulmuş bir suç sebebiyle ceza muhakemesinin parçası olması engellemek, dolayısıyla kamu güvenliğini ve kamusal huzuru korumak işlevini de görmektedir. Bkz. CARCANO Domenico: Manuale di Diritto Penale, par.spec., Milano 2010, s. 255, 256; GAROFOLI Roberto: Manuale di Diritto Penale, par. spec., vol I, Milano 2006, s. 321.
- [5] ANTOLISEI Francesco: Manuale di Diritto Penale, par. spec., vol. II, 15a ed., Milano 2008, s. 500; GAROFOLI: s. 320, 321; PAGLIARO Antonio: Principi di Diritto Penale, par. spec., Milano 2000, s. 60; TOROSLU Nevzat: Ceza Hukuku Özel Kısım, 6. Baskı, Ankara 2012, s. 319; SOYASLAN Doğan: Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Ankara 2010, s. 691; ÜNVER Yener: Adliye Karşı Suçlar, 2. Baskı, Ankara 2010, s. 131; TEZCAN Durmuş-ERDEM Mustafa Ruhan-ÖNOK Murat: Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 8. Baskı, Ankara 2012, s. 911.
- [6] GUADAGNO: s. 5; SANTORO Arturo: Simulazione di Reato, Novissimo Digesto Italiano, XVII, ss. 422-425; PAGLIARO: s. 60; ÖZBEK Veli Özer-KANBUR Mehmet Nihat-DOĞAN Koray-BACAŞIZ Pınar-TEPE İlker: Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı, Ankara 2012, s. 1040.
- [7] ÖZEK Çetin: Adliye Karşı Suçların Hukuki Konusu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, c. 55, S. 3, İstanbul 1997, ss. 13-50; ÜNVER: s. 30.

varlığı veya menfaati belirlemek, aslında ceza kanununun belli bir davranışı ceza tehdidi altına almak suretiyle yasaklamakla ulaşmak istediği amacı tespit etmektir. Bu itibarla belli suçlar tarafından saldırıya uğrayan hukuki varlık veya menfaatlerin tespiti ancak ceza kanununa dayanmak suretiyle yapılabilir^[8].

Dolayısıyla, her ne kadar adliyenin doğru çalışması amacıyla getirilmiş bu düzenleme, dolaylı biçimde adil yargılanmayla ve bireyin hak ve özgürlükleriyle ilişkilendirilebilirse de, söz konusu fiilin kanunda düzenlendiği yer ve kanunun sistematigi nazara alındığında, hukuki konuyu bireyin adil yargılanma hakkı olarak ortaya koymak mümkün değildir. Zira adil yargılanma hakkı bireysel bir hak olup, suç uydurma, Türk Ceza Kanununda kişilere değil, Devlete ve onun bir organı olan Adliyeye karşı suçlar arasında düzenlenmiştir. Bu nedenle suç uydurma suçunun, devlete ait bir takım varlık veya menfaatleri korumak amacıyla kanunda öngörüldüğünü kabul etmek gerekir.

Nitekim İtalyan Temyiz Mahkemesi de bu doğrultuda, suç uydurma suçunun hukuki konusunu, ceza adaleti mekanizmalarının normal işleyişini, hayal ürünü suçlar nedeniyle harekete geçme tehlikesinden korumak ve bunun sonucu olarak da kurumsal işlevlerinin saptırılmasını engellemek şeklinde ortaya koymaktadır^[9].

III) MADDİ UNSUR

Suçun maddi unsurunun gerçekleşmesi açısından Kanun iki farklı ipotez öngörmektedir. Bunlardan ilki, işlenmediği bilinen bir suçun yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar edilmesi şeklinde ortaya çıkan “*şekli uydurma*”, ikincisi ise işlenmeyen bir suçun delil veya emarelerinin soruşturma yapılmasını sağlayacak biçimde uydurulması şeklinde gerçekleşen “*maddi uydurma*”dır. Bu iki farklı davranıştan herhangi birinin gerçekleştirilmesi halinde suç uydurma suçu işlenmiş olacak, her iki davranışın birden gerçekleştirilmesi ise hiç şüphesiz birden fazla suç işlendiği anlamına gelmeyecek; yani faile yalnızca tek suçtan ceza verilecektir^[10].

Öncelikle suç uydurma suçunu, benzer bir fiil olan iftira suçundan ayırmak gerekmektedir. Bu iki fiil arasındaki en önemli fark, iftira suçunda isnadın masum olduğu bilinen belli bir kişiye yönelmesi, buna karşın suç uydurma açısından fiilin isnat edildiği belirli bir kimsenin bulunmamasıdır. Ayrıca iftira suçunun konusunu oluşturan fiil başkası tarafından işlenmiş olabileceği gibi,

[8] TOROSLU: cürümlerin tasnifi, s. 290.

[9] Bkz. CARCANO s. 255.

[10] SANTORO: s. 423; GUADAGNO: s. 14; ANTOLISEI: s. 500; CARCANO: s. 256; GAROFOLI: s. 321; PAGLIARO: s. 63; SOYASLAN: s. 691.

hiç işlenmemiş de olabilir. Oysa suç uydurma suçunun konusunu oluşturan fiilin hiç gerçekleşmemiş olması, suçun varlığı açısından esaslı bir koşuldur. Bu itibarla suç uydurmada, suç teşkil eden fiil ön plandayken, iftirada, suçu işlediği iddia edilen fail önem kazanmaktadır^[11].

Bu doğrultuda, ölmüş bir kimseye işlemediği bir suçun isnat edilmesi halinde de suç uydurma fiilinden bahsedilebileceği ileri sürülmüştür. Bu düşünceye göre, ölmüş kimsenin hukuka aykırı bir fiil işlemesi söz konusu olamayacağından iftira suçu gerçekleşmeyecek, fakat adli organların boş yere meşgul edilmesi tehlikesi devam edecektir. Ancak suçlanan kimsenin öldüğünün herkesçe bilindiği, örneğin çok ünlü bir kimse olduğu hallerde, yapılan asılsız ihbar bir ceza muhakemesini başlatmaya elverişli olmayacağından suç uydurmadan dolayı kişinin cezalandırılması mümkün olmayacaktır^[12].

Bu görüşün isabetli olduğu söylenemez, zira suç uydurma suçunun işlenbilmesi için, uydurulan fiilin ölü de olsa belli bir kimseye atfedilmemesi gerekmektedir. Dolayısıyla böyle bir durumda iftira suçundan söz edilemeyeceği doğrusu da, suç uydurma değil, ölen kişinin hatırasına hakaret suçu söz konusu olacaktır. Nitekim TCK'nın 130. maddesinin birinci fıkrasında, bir kimsenin öldükten sonra hatırasına en az üç kişiyle ihtilat ederek hakaret eden kişinin cezalandırılacağı düzenlenmektedir. Ölmüş kimseye işlemediği bir suçu isnat etmenin o kişinin hatırasına hakaret oluşturacağı son derece açıktır.

Suç uydurma suçunun mağduru, yalnızca adliyeye ilişkin varlık veya menfaatleri itibariyle devlet olmakla birlikte, iftira suçunda haksız yere suçlanan kimsenin menfaatleri de korunmaktadır. Bu itibarla iftira suçunda ceza yalnızca uydurulan suçun ağırlığına göre değil, fail olduğu iddia edilen kişi hakkında verilen karara göre de derecelendirilmektedir (TCK md. 267)^[13].

İftira suçunda, suç uydurmadan farklı olarak, masum olduğu bilinen kimseye atfedilen fiilin ceza kanunu anlamında bir suç olması şart değildir; idari müeyyideye tabi bir fiilin atfedilmesi dahi iftira suçuna vücut vermektedir (TCK md. 267).

765 sayılı Mülga TCK'nın 283. Maddesinin ikinci fıkrasında “*adliye huzurunda sahte olarak bir suç işlediğini yahut bu suçta iştirak eylediğini söyleyen kimse*”nin de suç uydurmadan cezalandırılacağı düzenlenmekteydi. Yürürlükteki Kanun açısından ise böyle bir fiil artık suç uydurmanın bir türü olmayıp, 270. Maddede düzenlenen suç üstlenme suçunu oluşturacaktır.

Şekli suç uydurma, TCK md. 271'de, işlenmediğini bildiği bir suçu, yetkili makamlara işlenmiş gibi ihbar etmek şeklinde düzenlenmiştir. Bu noktada

[11] SANTORO: s. 422-424; TOROSLU: s. 321; CARCANO: s. 257; GAROFOLI: s. 320.

[12] PAGLIARO: s. 65; İtalyan Temyiz Mahkemesi'nin bu yöndeki kararları için bkz. CARCANO: s. 261.

[13] SANTORO: s. 424.

değnilmesi gereken bir husus, maddede geçen “*ihbar*” kelimesinden teknik anlamda ihbarın anlaşılıp anlaşılmayacağı ve bu doğrultuda ihbarın bir takım şekli şartlara tabi olup olmayacağı sorunudur.

Suçları takiple görevli makamların suçu öğrenme yollarından en önemlisi ve yaygın olanı ihbardır. İhbar, bir suçun işlendiğini gören veya duyan kişilerin bunu takiple yetkili makamlara veya bunlara iletmekle yükümlü olanlara bildirmeleridir. İhbar, yazılı olabileceği gibi sözlü de olabilir. Sözlü ihbar, yetkililer tarafından tutanağa geçirilir^[14]. Doktrindeki baskın kanı, Kanun’da geçen “*ihbar*” sözcüğünün teknik anlamda anlaşılmaması gerektiğidir. Bu düşünceye göre Adliyeyi veya yetkili makamları harekete geçirmek için yapılan her türlü beyan ihbar sayılmalıdır. İhbarın kendiliğinden veya yetkili makamların talebi üzerine yapılmış olması da şart değildir. Ayrıca ihbarın yazılı, sözlü, imzalı, anonim, açık veya gizli şekilde yapılması mümkündür. Aynı şekilde ihbarın hukuki açıdan aranan bütün koşulları içermesi de şart değildir; bu itibarla adli makamlara veya durumu bunlara iletmekle yükümlü makamlara yönelik bir suç işlendiğine dair herhangi bir bilgiyi içermesi yeterlidir^[15].

Suç ihbarının üstü kapalı biçimde yapılması da mümkündür. Örneğin İtalyan Temyiz Mahkemesi bir kararında, adli makamlar önünde, kendi aleyhine işleme konulmuş bir senet üzerindeki imzanın gerçeğe aykırı biçimde kendisine ait olmadığını iddia eden kimsenin, zımni olarak sahtecilik suçu işlendiğini ifade ettiğinden suç uydurma suçunu işlediğine hükmetmiştir^[16].

İncelenen suç açısından önemli olan, yetkili organlara gerçekte var olmayan bir suça ilişkin bildirimde bulunulmasıdır. Bu itibarla, her ne kadar uygulamada görülme ihtimali son derece düşük olsa da, teorik açıdan suç uydurmanın “*talep*” veya “*başvuru*” yoluyla işlenmesi de mümkündür. Bilindiği üzere, bazı suçların takip edilmesi resmi kişi veya makamların talebine bağlanmıştır. Bu resmi kişi, kural olarak Adalet Bakanı’dır. Örneğin TCK’nın 12. Maddesinin 1, 3 ve 4. fıkralarında yer alan suçlar açısından soruşturma yapılabilmesi Bakanın talebine bağlıdır. İşte Bakan, gerçek olmadığını bildiği bir suçla ilgili olarak bir talepte bulunursa, suç uydurma suçu işlemiş olacaktır.

[14] TOROSLU Nevzat-FEYZİOĞLU Metin: Ceza Muhakemesi Hukuku, 10. Baskı, Ankara 2012, s. 262; CENTEL Nur-ZAFER Hamide: Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, İstanbul 2012, s. 80.

[15] TOROSLU: özel kısım, s. 319, 320; ANTOLISEI: s. 50; CARCANO: s. 237; CADOPPI Alberto-CANESTRARI Stefano-MANNA Adelmo-PAPA Michele: Trattato di Diritto Penale, par. spec., v. I, Torino, s. 33; GUADAGNO: s. 15 vd; SOYASLAN: s. 691; ÖZBEK ve diğerleri s. 1041; Ünver bu düşünceye karşı çıkmakta, bu karşı çıkışını suçta ve cezada kanunilik, kıyas yasağı, genişletici yorum yasağı, belirlilik ilkeleri gibi temel ceza hukuku ilkelerine dayandırmaktadır. Yazara göre maddede geçen ihbar kelimesini teknik anlamda nazara almak gerekmektedir. Bkz. ÜNVER: s. 135.

[16] PAGLIARO: s. 64, 65; GAROFOLI: s. 321, 322.

Suç uydurmanın başvuru yoluyla da işlenmesi mümkündür. Belli suçlarda belli devlet makamları dava açmayı zorunlu kılmayacak şekilde şikayette bulunurlar. Örneğin 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nda olduğu gibi^[17]. İşte bu şekilde de gerçek olmadığı bilinen bir fiille ilgili olarak başvuruda bulunulması halinde yine suç uydurma suçu gerçekleşmiş olur^[18]. Ancak bunlar birer resmi işlem niteliğinde olduğundan, başvuru veya taleple bu suçun işlenebilmesi için bunların en azından şekli koşullarına uygun olarak düzenlenmiş olmaları gerekir. Aksi takdirde hukuki sonuç doğurmaları mümkün olmayacağından suç uydurmadan bahsedilemez.

Suç uydurmanın şikayet yoluyla işlenmesi de mümkündür. Nitekim şikayete bağlı olan ve eğer gerçekten işlenmiş olsaydı kendisinin şikayetçisi olacağı işlenmemiş bir suçla ilgili şikayet başvurusunda bulunan kimse de hiç şüphesiz suç uydurma suçundan dolayı cezalandırılacaktır.

TCK md. 271'de yer alan “*yetkili makam*” ifadesinden anlaşılması gereken de CMK md. 158'de yer alan makamlardır. Söz konusu maddeye göre, suçla ilişkin ihbar veya şikayet kural olarak Cumhuriyet başsavcılığına veya kolluk makamlarına yapılır. İhbar veya şikayetin aynı zamanda valilik, kaymakamlık veya mahkemeye yapılması da mümkündür. Bununla birlikte, yurt dışında işlenip ülkede takibi gereken suçlar hakkında Türkiye'nin elçilik ve konsolosluklarına, bir kamu görevinin yürütülmesiyle bağlantılı olarak işlendiği iddia edilen bir suç nedeniyle, ilgili kurum ve kuruluş idaresine de ihbar veya şikâyetle bulunulması mümkündür.

Bu makamların haricindeki herhangi bir kamu görevlisine yapılan ihbar da, kamu görevlisinin göreviyle bağlantılı ise suç uydurma suçuna vücut verebilir (TCK md. 279)^[19]. Aynı şekilde özel bir güvenlik görevlisine yapılan uydurma ihbar da suç uydurma teşkil eder. Nitekim Güvenlik Hizmetleri Kanunu'nun 7. Maddesinin g bendinde özel güvenlik görevlilerine de bildirim yükümlülüğü getirilmiştir^[20]. Buna karşın uydurulan suç, kamu görevlisinin görevi dışında bir hususla ilgiliyse ya da kamusal bir faaliyetin yürütülmesine ilişkin değilse veya

[17] “*MADDE 115 – (1) Bu Kanunda tanımlanan veya atıfta bulunulan suçlardan dolayı soruşturma yapılması, Kurul tarafından Cumhuriyet başsavcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru muhakeme şartı niteliğindedir.*”

[18] Talep ve başvuru kavramlarıyla ilgili olarak bkz. TOROSLU-FEYZİOĞLU: s. 52; CENTEL-ZAFER: s. 82.

[19] TCK md. 279'a göre, “*Kamu adına soruşturma ve kovuşturmayı gerektiren bir suçun işlendiğini göreviyle bağlantılı olarak öğrenip de yetkili makamlara bildirimde bulunmayı ihmal eden veya bu hususta gecikme gösteren kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.*” Ayrıca bkz. TOROSLU: özel kısım, s. 320.

[20] Bu anlamda görevi sırasında gerçekleşen hususları bildirme yükümlülüğü bulunan bir özel güvenlik görevlisine yapılan asılsız ihbar, İtalyan Temyiz Mahkemesi tarafından da suç uydurma olarak kabul edilmiştir. Bkz. SANTORO: s. 424.

elçilik ya da konsolosluga yapılan ihbarın konusunu oluşturan fiil Türkiye’de takip edilebilir değil ise suç uydurma suçu oluşmaz.

Her ne kadar ihbar bir şekil şartına tabi değilse de, yetkili mercie yapılmış olması zorunludur. Yetkili mercie yönelik olmayan bir bildirim veya basındaki bir açıklamanın yetkili mercilerce dikkate alınıp soruşturmaya başlanması, suç uydurma suçuna vücut vermeyecektir. Basın yayın yoluyla gerçekleştirilen böyle bir fiilin, esasen yetkili mercilere yönelik olmadığından, cezalandırılması ancak iftira suçunda olduğu gibi açık bir düzenleme bulunması halinde mümkün olacaktır^[21].

Gerçeğe aykırı ihbar, bir suçun işlendiğine ilişkin olmalıdır. Belli bir suçun gelecekte işlenebileceğini ifade etmek suç uydurma teşkil etmeyecektir^[22]. Ancak Yargıtay 4. Ceza Dairesi bir kararında, polise telefonla yapılan, henüz işlenmemiş bir suça ilişkin bildirimini suç uydurma kabul etmiştir^[23].

İnceleme konusu suçun diğer bir işleniş biçimi olan maddi suç uydurma da, bir suçun izlerini, yani normalde suç fiilinin bırakacağı fiziki kalıntıları yaratmak, varmış gibi göstermek şeklinde gerçekleşmektedir. Tamamlanmış veya teşebbüs aşamasında kalmış bir suçun icrasına ya da ortaya çıkardığı neticeye ilişkin her türlü maddi iz, belirti veya delil bu kapsamda değerlendirilir. Bunun içine suç aleti veya suç faaliyetinin sonucunu oluşturacak şeyler de dahil olabilir. Bunlara örnek olarak, kan lekesi, parmak izi, vücut yarası, kırık bir kilit gösterilebilir^[24]. Yarattıkları deliller, işlenmemiş bir suça ilişkin olmalıdırlar. İşlenmiş bir suça delil uydurmak bu fiil kapsamında değerlendirilemez^[25].

Hem şekli hem maddi suç uydurma açısından davranışın bir ceza muhakemesini başlatabilecek nitelikte olması gerekmektedir. Davranış objektif anlamda soruşturma başlatmaya elverişli olmalı; yani yanlış bilgi kolluk güçlerinin ön araştırmalarını dahi olsa adli faaliyetin başlatılması imkanını yaratmaya yeterli olmalıdır. Korunan hukuki menfaatin zarar görmesi ancak bu şekilde muhtemel hale gelmektedir. Bu itibarla absürd olan veya ilk bakışta gerçek olmadığı anlaşılan bir ihbar veya bir yerin ya da birtakım şeylerin çok açıkça belli olacak şekilde gelişigüzel değiştirilmesi bu suçu oluşturmayacaktır^[26].

[21] ÜNVER: s. 136.

[22] TOROSLU: özel kısım, s. 320; PAGLIARO: s. 66.

[23] 4. CD, E. 2008/2832, K. 2009/16851, T. 21.10.2009 (www.kazanci.com.tr).

[24] Doktrinde, ihbar edilmeyen böyle bir faaliyetin suç uydurma suçuna vücut vermemesi gerekirdi; zira ona göre bu bir hile teşebbüsü niteliğinde olduğu ileri sürülmüş, fakat daha sonra bu düşünceye karşı çıkılmış ve pozitif hukukta da sorun aksi yönde çözülmüştür. Bkz. SANTORO: s. 424; GUADAGNO: s. 41, 42. ANTOLISEI: s. 501; TOROSLU: özel kısım, s. 320; CARCANO: s. 257.

[25] SANTORO: s. 424; GAROFOLI: s. 322.

[26] SANTORO: s. 424; ANTOLISEI: s. 502; GUADAGNO: s. 30; CARCANO: s. 256; CADOPPI: s. 32; GAROFOLI: s. 323; Pagliaro’ya göre de, yetkili makamlara ulaşan ihbarın aldatmaya elverişli olmaması halinde kanun tarafından korunan menfaatin ihlal

Doktrinde ceza muhakemesini başlatmaya elverişli olma koşulunun, şekli uydurma açısından geçerli olmadığı; suçun düzenleniş amacı da göz önünde tutulduğunda, yalnızca maddi suç uydurma açısından böyle bir koşulun varlığının aranabileceği ileri sürülmüştür. Fakat aynı düşünceye göre örneğin işlendiği gerçeğe aykırı olarak bildirilen suçun zamanaşımına uğradığı anlaşılıyor ve öğrenen merciin harekete geçmeyeceği kesin ise, şekli uydurma açısından da maddi unsurun gerçekleşmediğini kabul etmek gerekmektedir^[27].

Suç uydurma, bir sırf davranış suçudur ve gerçekleşmesi açısından ceza muhakemesinin başlaması veya yetkili organların aldatılmış olması, yani herhangi bir neticenin ortaya çıkması şart değildir. Bu anlamda, suçun oluşması için adli organların bir hataya düşmüş olmaları veya muhakeme işlemlerine başlamış olmaları gerekmez^[28].

Adli makamlara ihbar edilen suç hakkında, uyduran kimse tarafından yapılan hukuki nitelendirmenin veya hangi kanun maddesinin uygulanacağına dair değerlendirmenin de bir önemi yoktur. Hangi suçun işlenmiş olduğuna dair bir nitelendirme yapılması da şart değildir. Burada önemli olan, uydurulan fiilin ceza hukuku anlamında suç teşkil etmesidir; kasıtlı veya taksirli olmasının da bir önemi yoktur. Bu itibarla gerçek olmayan bir haksız fiilin ya da idari nitelikli bir ihlalin gerçekleşmiş gibi ihbar edilmesi veya böyle bir fiile ilişkin delil ya da emareler uydurulması bu suçta vücut vermez^[29]. Bir kimsenin kazatesadüf ya da mücbir sebep dolayısıyla öldüğünün; işlenemez bir suçun; suç olmaktan çıkmış bir fiil ya da gerçek olmayan bir intiharın ihbar edilmesi söz konusu olduğunda, suç uydurma gerçekleşmez. Adli makamlara iletilen fiile

edilmemiş olacağı gerekçesiyle suç uydurma gerçekleşmeyecektir. Bu anlamda doğaya aykırı olan, paradoksal veya absürd iddialar suç uydurma suçuna vücut vermeyecektir. Bu doğrultuda İtalyan Temyiz Mahkemesi genellikle yapılan yanlış ihbarın hemen ardından düzeltildiği takdirde ihlal söz konusu olmadığı için suç oluşmadığına hükümlenmektedir. Fakat bu düzeltme, her şekilde soruşturmanın başlamasından önce gerçekleşmelidir. Bkz. PAGLIARO: s. 66; Her ne kadar kanunda “*soruşturma yapılmasını sağlayacak biçimde*” olma koşulu sadece maddi suç uydurmaya ilişkin bir koşulmuş gibi gözükmese de, bu koşul her iki ipotez açısından da aranması gerekmektedir. Bkz. TOROSLU: özel kısım, s. 321; SOYASLAN: s. 691; ÖZBEK ve diğerleri, s. 1041; TEZCAN-ERDEM-ÖNOK: s. 911; Ayrıca bkz. 4. CD E 2008/15541, K. 2010/13050, T. 05.07.2010; 4. CD, E. 2002/21805, K. 2003/4060, T. 14.05.2003. (www.kazanci.com.tr).

[27] ÜNVER: s. 137, 138.

[28] SANTORO: s. 422; ANTOLISEI: s. 502; TOROSLU: özel kısım, s. 321; CARCANO: s. 256; CADOPPI: s.32; GAROFOLI: s. 323; TEZCAN-ERDEM-ÖNOK: s. 911; ÜNVER: s. 138, 139.

[29] GUADAGNO: s. 28; SOYASLAN: s. 692; ÜNVER: s. 133; ÖZBEK ve diğerleri s. 1040; İftira suçunda, inceleme konusu fiilden farklı olarak idari soruşturma gerektirecek bir fiilin masum olduğu bilinen kimseye isnat edilmesi de cezalandırılmaktadır (TCK md. 267).

ilişkin olarak herhangi bir hukuka uygunluk nedeni söz konusu olduğunda da yine suç uydurma suçu oluşmayacaktır^[30].

Fiilin gerçekleşmemiş olması gerektiğinden, gerçekten işlenmiş bir fiile, bunu ağırlaştıracak gerçek dışı unsurlar eklenmesi halinde suç uydurma suçu oluşmayacaktır^[31]. Buna karşın, işlenmiş olan fiilin başka bir suça vücut verecek şekilde değiştirilerek, örneğin hırsızlık fiilinin yağmaymış gibi ihbar edilmesi durumunda, suç uydurma suçunun oluşacağı ileri sürülmektedir^[32]. Burada önemli olan, gerçekte işlenen fiille uydurulan fiil arasındaki farkın esaslı unsurlara ilişkin olması, yani gerçekte olanın tamamen başka bir suça dönüşmüş olmasıdır. Yoksa bir suçun basit şekli işlenmiş iken nitelikli hali işlenmiş gibi ihbarda bulunmak veya bu yönde delil uydurmak suç uydurmaya vücut veremeyecektir^[33]. Örneğin stepnenin çalınmış olmasına rağmen diğer lastiklerin ve başkaca araç gerecin çalındığının ihbar edilmesi, suçun gerçekte olandan farklı bir yer ve zamanda işlendiğinin ihbar edilmesi durumlarında suç uydurma söz konusu olacaktır. Buna karşın maddi konunun miktarına ilişkin yanlış bir ihbar yapıldığında suç uydurma söz konusu olmayacaktır^[34].

Son dönemde İtalyan Temyiz Mahkemesi, suç uydurmanın var olup olmadığını değerlendirirken, yalnızca fiilin soyut hukuki tanımına başvurulmaması gerektiği, aynı zamanda suçun adını değiştirmese dahi, esaslı unsurları değiştiren açıklamaların da dikkate alınmasının zorunlu olduğu yönünde bir eğilim sergilemektedir. Bu doğrultuda örneğin, işlenen suç ile işlendiği iddia edilen suç arasında maddi konun yönünden niteliksel bir farklılık da suç uydurma olarak nitelendirilmiştir^[35].

İşlenen bir fiille ilgili olarak, aslında gerçekleşmemiş bir cezalandırılabilme koşulunun gerçeğe aykırı biçimde gerçekleştiğini uyduran kimsenin de suç uydurma fiilini işlemiş olacağı, zira inceleme konusu fiil açısından suç kavramının yalnızca soyut kuralda yer alan tanımdan ibaret olmayıp, kanun tarafından tarif edilen kusurlu olarak işlenmiş ve karşılığında ceza müeyyidesi uygulanabilir bir fiili ifade ettiği ileri sürülmüştür^[36]. Burada önemli olan

[30] SANTORO: s. 423; ANTOLISEI: s. 501; CARCANO: s. 257; GAROFOLI: s. 323; CADOPPI: s. 35; PAGLIARO: s. 85; TOROSLU: özel kısım, s. 320.

[31] SANTORO: s. 423.

[32] SANTORO: s. 423; Bkz. GAROFOLI: s. 323; PAGLIARO: s. 83, 84.

[33] ANTOLISEI: s. 501, 502; CARCANO: s. 257; CADOPPI: s. 33; GAROFOLI: s. 323; PAGLIARO: s. 83, 84; TOROSLU: özel kısım, s. 320.

[34] PAGLIARO: s. 84; GUADAGNO: s. 35; Bir düşünceye göre, suç uydurmanın gerçekleşip gerçekleşmediği, suçun hukuki konusundan hareketle tespit edilmelidir. Bu itibarla, ihbar edilen suçun aydınlatılması bakımından, fiilen gerçekleşen suçun aydınlatılması için yapılacakların dışında başka işlemlerin de yapılması gerekiyorsa, suçun oluştuğu kabul edilmelidir Bkz. TEZCAN-ERDEM-ÖNOK: s. 912.

[35] GAROFOLI: s. 323.

[36] GUADAGNO: s. 36.

objektif cezalandırılabilme şartlarının suçun unsurlarına dahil olup olmadığı meselesidir. Doktrinde bir grup yazar, cezalandırılabilirlik şartını, gerçekleşmesi suçun bütünlüğü için gerekli olan, gelecekteki ancak kesin olmayan bir olay biçiminde tanımlamaktadır. Diğer bir düşünceye göre ise, cezalandırılabilirlik şartı, bütün unsurlarıyla tamamlanmış bir suçun varlığını gerektirmektedir. Yani şart suçu tamamlamamakta, yalnızca cezayı uygulanabilir hale getirmektedir.^[37]

Bu düşüncelerden daha isabetli olanı, cezalandırılabilme şartının suçun bir unsuru olmadığı yönündedir. Zira bu koşulların gerçekleşmesi, yalnızca devletin işlenen suça ceza verme hakkı (yetkisi) ile ilgilidir. Suçun ihlal alanına tamamen yabancı olmakla birlikte, var olan ihlal edici bir fiilin cezalandırılmasını elverişli hale getiren olaylardır.^[38] Dolayısıyla gerçekte işlenmiş bir fiil açısından, cezalandırılabilme şartı da gerçekleşmiş gibi ihbarda bulunulması suç uydurma suçuna vücut vermeyecektir. Bu itibarla örneğin, failin kim olduğu belirtilmeden TCK md. 161 de yer alan hileli iflas suçuyla ilgili olarak mal varlığını eksiltmeye yönelik hileli tasarrufların gerçekleştirildiği ve gerçek olmamasına rağmen iflas kararı verildiğinin ihbar edilmesi, suç uydurma suçuna vücut vermeyecektir.

Buna karşın fail açısından uydurulan suçla ilgili bir cezasızlık sebebi söz konusu olsa dahi suç uydurma gerçekleşecektir. Örneğin isnat yeteneği olmayan bir kimse tarafından suç işlendiğinin yetkili makamlara gerçek olmadığı halde bildirilmesi, suç uydurma suçuna vücut verecektir. Çünkü akıl hastası tarafından işlenmiş olsa bile fiil suç olma niteliğini devam ettirmektedir.^[39]

Şikayete bağlı bir suçun ihbar edilmesi durumunda suç uydurma suçunun oluşup oluşmayacağı da doktrinde tartışılmış, bir kısım yazar, şikayete bağlı bir suçun şikayet hakkı olmayan kimseler tarafından ihbar edilmesi halinde, suç uydurma fiilinin gerçekleşmemiş olacağını ileri sürerken, diğer bazı yazarlar ise böyle bir durumda da suç uydurma fiilinden dolayı ceza verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.^[40]

Çağdaş ceza hukuku sistemlerinde geçerli olan yargılamasız ceza olmaz ilkesi uyarınca devlet, suç işlenir işlenmez ceza müeyyidesine başvuramaz; öncelikle muhakeme yapılması gerekir. İşte şikayet bu sürecin bir parçasıdır ve belli durumlarda işlenen fiilin re'sen soruşturulmasının mağdurun zararını artıracığı düşüncesiyle bir muhakeme hukuku kurumu olarak şikayet benimsenmiştir. Dolayısıyla şikayet, yalnızca muhakeme faaliyetinin yapılmasını engelleyen bir koşul olarak ortaya çıkmaktadır. Bunun sonucu olarak da, ortada geçerli bir şikayetin bulunmadığı hallerde suçla ilgili soruşturmanın yapılması mümkün olmamaktadır. Ancak suçun takibinin şikayete bağlı olup olmadığının derhal

[37] Bkz. TOROSLU Nevzat: Ceza Hukuku Genel Kısım, Ankara 2012, s. 446 vd.

[38] Bkz. TOROSLU: genel kısım, s. 446 vd.

[39] SANTORO: s. 423.

[40] Bkz. SANTORO: s. 423.

anlaşılamadığı durumlarda, savcı ve emrindeki kolluk güçleri bunu tespit edene kadar gerekli olan araştırma/soruşturma işlemlerini yapacaktır^[41].

Şikayet bir muhakeme şartı olduğundan, şikayete bağlı bir suçun işlenmediği halde şikayet hakkına sahip olmayan kimse tarafından işlenmiş gibi ihbar edilmesi suç uydurma olarak cezalandırılmaz^[42]. Zira şikayete bağlı bir suç açısından soruşturmaya başlanabilmesi, bu hakka sahip olan kimsenin süresi içerisinde yapacağı başvuruya bağlıdır. Bu şekildeki bir şikayet başvurusu olmadığı sürece adli organların herhangi bir işlem yapmaları mümkün değildir. Dolayısıyla böyle bir durumda ceza muhakemesini başlatmaya elverişli bir hareketten söz edilmeyeceği için suç uydurma suçu da söz konusu olamaz.

Doktrinde, şikayet dahil herhangi bir kovuşturma koşuluna bağlanmış bir suç uydurulduğunda da, çeşitli nedenlerle ilgili mercilerin harekete geçme ve soruşturma başlatma olanağı bulunduğu ve dolayısıyla bu şekilde suç uydurma suçunun işlenebileceği de ileri sürülmüştür^[43]. Ancak normal şartlarda muhakeme organlarının şikayete bağlı olduğu bilinen suçlarla ilgili herhangi bir işlem yapmaları mümkün değildir. Bu itibarla hukuken mümkün olmamasına rağmen soruşturma faaliyetine başlanması suç uydurma suçunu işlenebilir hale getirmez.

Uydurma fiilinin ardından, uydurmaya konu fiil suç olmaktan çıkarılmış ise, adliye açısından tehlike veya zarar, hali hazırda gerçekleşmiş olacağından bu kanun değişikliğinin uyduran kimse lehine bir sonuç doğurmayacağı kabul edilmelidir. Gerçek olmadığı halde işlenmiş gibi ihbar edilen veya delil ve emareleri uydurulan fiilin af kapsamında olması durumunda da aynı sonuca varmak gerekmektedir. Bunlar ancak uydurma fiilinden önce gerçekleşmeleri halinde sonuç doğuracaklardır^[44].

Suç uydurmanın failinin herhangi bir kimse olması mümkündür. Eğer sıradan bir birey söz konusu ise, bu kimse suçu ihbar veya şikayet eden olabilir. Ancak bu sıfatlar suçu oluşturan davranıştan önce söz konusu olmadıklarından burada bir özgü suçtan söz edilemez. Fakat eğer fail bir kamu görevlisiyse ve yetkilerini kötüye kullanmak veya görevinin gerektirdiği yükümlülükleri yerine getirmemek suretiyle, soruşturma başlatılmasını veyahut dava açılmasını talep etmişse ve kamu görevlisinin bu talebinde veya başvurusunda gerçeğe aykırı fiiller veya beyanlara yer verilmek suretiyle işlenmemiş bir suç işlenmiş gibi gösterilmiş ise, aynı zamanda resmi belgede sahtecilik suçu da söz konusu olabilecektir^[45].

[41] Şikayet kurumu ve hukuki niteliği konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. GÜNGÖR Devrim: 5237 ve 5271 sayılı Kanunlar Işığında Şikayet Kurumu, Ankara 2009, s. 17 vd.

[42] TOROSLU: s. 321; SOYASLAN: s. 692.

[43] ÜNVER: s. 138.

[44] PAGLIARO: s. 65.

[45] SANTORO: s. 423; CARCANO: s. 256; GAROFOLI: s. 321.

IV) MANEVİ UNSUR

Suç uydurma suçu, ancak kasıtlı olarak işlenebilir. Kast, şekli uydurma açısından ihbar edilen fiilin gerçekleşmediğinin bilinciyle, iradi olarak ihbar edilmesi şeklinde ortaya çıkmaktadır. Suçun gerçekleşmesi için failin belli bir amaçla hareket etmesi şart olmadığından genel kast yeterlidir. Belirtmek gerekir ki ceza muhakemesinin başlaması burada manevi unsurun bir parçası değildir; davranışın objektif bir koşulu olarak anlaşılmalıdır^[46].

Maddi suç uydurma fiili açısından ise işlenmeyen bir suçun gerçek olmayan delillerini yaratmak bilinç ve iradesinin varlığı gereklidir. Doktrinde bir kısım yazar, kusurlu iradenin bu suçun ihlal edici içeriğini oluşturabilmesi açısından kastın içinde, uydurma fiilinin bir ceza muhakemesinin başlamasına yol açabileceği bilincinin de var olmasını şart koşmaktayken, diğer grup yazar ise bunu gerekli görmemektedir^[47]. Burada doğru olan hiç şüphesiz ikinci görüştür, zira yukarıda da belirtildiği üzere ceza muhakemesini başlatabilecek olma, davranışa ait objektif bir husustur ve manevi unsurun bir parçası değildir.

Doktrindeki bir kısım yazar, bu suçun olası kasıtlı da işlenebileceğini kabul etmekte ve suçun işlenmemiş olduğuna dair şüphenin bir ceza soruşturması başlayabileceği riskinin kabulünü beraberinde getirmesi, bu düşüneye göre olası kastın temelini ortaya koymaktadır^[48]. Ancak bu görüş kabul edilebilir değildir, zira sırf davranış suçlarında netice bulunmadığına göre, olası kasttan söz edilemez. Ayrıca inceleme konusu suç açısından, ihbara konu olan suçun işlenmemiş olduğuna dair bir şüphe genel kastın varlığına vücut verir ve olası kasıtlı bir ilgisi yoktur. Nitekim şüphe, ancak neticenin gerçekleşip gerçekleşmeyeceğine ilişkin olduğu takdirde olası kasta dayanak oluşturabilecektir.

İhbara konu olan suçun gerçekleşmiş olduğu hususunda esaslı bir hataya düşülmesi durumunda, fiil üzerindeki hata dolayısıyla kast ortadan kalkacaktır^[49]. Her ne kadar doktrinde maddi uydurma açısından hata hükümlerinin uygulanamayacağı ileri sürülmüş ise de^[50] bu düşünce isabetli değildir, zira failin işlendiğini düşündüğü bir suça delil uydurması halinde, hatası sebebiyle, suç uydurmaktan cezalandırılması mümkün olmayacaktır.

Bununla birlikte ihbar edilen veya delilleri uydurulan fiilin bir suç olduğu konusunda da hataya düşülmesi mümkündür. Örneğin bir kimse yalnızca idari bir ihlal teşkil ettiğine inandığı fiili uydurduğu takdirde böyle bir durum

[46] SANTORO: s. 425; ANTOLISEI: s. 503; GAROFOLI: s. 324; TOROSLU: s. 322; SOYASLAN: s. 693; ÖZBEK ve diğerleri, s. 1043.

[47] Bkz. CARCANO: s. 259, 260; GAROFOLI: s. 324.

[48] GAROFOLI: s. 324; Aynı görüş için bkz. ÜNVER: s. 142; ÖZBEK ve diğerleri, s. 1043.

[49] CARCANO: s. 260; Fiil üzerinde hatayla ilgili ayrıntılı bilgi için bkz. GÜNGÖR Devrim: Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata, Ankara 2007, s.23 vd.

[50] GUADAGNO: s. 78, 79.

ortaya çıkacaktır. Burada fiil üzerinde hataya dönüşen, kural üzerinde bir hata söz konusu olacağından, failin hatasının kusursuz olması halinde herhangi bir ceza sorumluluğu bulunmayacaktır.

V. SUÇUN TAMAMLANMA ANI VE TEŞEBBÜS

Belirtmek gerekir ki, her iki tür suç uydurma fiili de ani tehlike suçu şeklinde ortaya çıkmaktadır. Şekli suç uydurma, adli makamların veya durumu onlara iletmekle yükümlü mercilerin gerçeğe aykırı ihbarı aldıkları anda tamamlanmaktadır. Maddi suç uydurmanın ne zaman tamamlanmış sayılacağına ilişkin ise doktrinde iki farklı görüş bulunmaktadır. Bir kısım yazar bu suçun tamamlanması için, yetkili kimselerin gerçeğe aykırı biçimde uydurulan delillere ulaşmasının şart olduğunu ileri sürerken, daha isabetli olduğuna inandığımız bir düşünceyi savunan başkaca yazarlar ise, maddi suç uydurmanın tamamlanması açısından, yetkili organların delillere ulaşmasının gerekmediğini, yalnızca gerçeğe aykırı delillerin uydurulmasının yeterli olduğunu ileri sürmektedirler. Bu düşünceye göre, delillerin uydurulması bir muhakemenin başlaması ihtimalini ortaya çıkarmak açısından yeterlidir; delillere yetkili organlarca ulaşılması muhakemeyi başlatır ki, bu da suç uydurma suçunun gerçekleşmesi açısından şart değildir. Nitekim TCK md. 271 de bu düşünceyi doğrular niteliktedir.^[51]

Genellikle doktrin, icra hareketlerinin parçalara bölünebildiği hallerde iki tür suç uydurmaya da teşebbüsün mümkün olduğunu kabul etmektedir^[52]. Fakat bir kısım yazar da, suç uydurmanın bir tehlike suçu olduğu hususundan hareketle, bu suça teşebbüsün mümkün olmadığını, zira böyle bir durumda cezalandırmanın haddinden fazla öne çekilmiş olacağını ileri sürmektedir^[53]. Bu düşünceye göre, adli makamlara ulaşana kadar asılsız ihbarın herhangi bir hukuki önemi yoktur ve hazırlık hareketi niteliğindedir^[54]. Yetkili merci ihbarı aldığı anda ise zaten suç tamamlanmış olur. Bu itibarla bu suça teşebbüs olmaz. Ancak her ne kadar bu suça teşebbüsün mümkün olmadığı savunulmaktaysa da, örneğin adli mercilere postayla gönderilmiş bir ihbar mektubunun ilgililere ulaşmadan ele geçirilmesi halinde teşebbüs söz konusu olabilecektir^[55].

[51] Bu konudaki farklı görüşler için bkz. CARCANO: s. 260; CADOPPI: s. 35; GAROFOLI: s. 324; GUADAGNO: s. 62, 63; SOYASLAN: s. 693; ÖZBEK ve diğerleri, s. 1043; Failin bu suçtan dolayı cezalandırılabilmesi için, yetkili makamların suçu öğrenmesi konusunda girişimde bulunmuş olması gerektiğini savunan yazarlar da bulunmaktadır. Bkz. TEZCAN-ERDEM-ÖNOK: s. 913.

[52] ÜNVER: s. 144 vd.; SOYASLAN: s. 693; ÖZBEK ve diğerleri, s. 1044.

[53] Bkz. CARCANO: s. 260.

[54] GUADAGNO: s. 64.

[55] SANTORO: s. 425; GAROFOLI: s. 324; Her iki hipotez açısından da hareketin parçalara bölünmesi mümkün olduğundan bu suçlara teşebbüs mümkün olduğu düşüncesi için

VI) İÇTİMA

Suç uydurma suçunun diğer başka bir takım suçlarla içtima etmesi de söz konusu olabilir. Bu noktada değinilmesi gereken öncelikli husus, suç uydurma ve sahtecilik arasındaki ilişkidir. Suç uydurma suçunu işlerken sahtecilik yapması halinde fail, her iki suçtan da sorumlu olacaktır^[56].

Şekli uydurma açısından, suça ilişkin bildirim yazılı şekilde yapılması durumunda, özel belgede fikri sahtecilik söz konusu olmayacağından, sahtecilik suçuna ilişkin bir sorumluluk söz konusu olmayacaktır. Ancak suç uyduran kimse ihbarı bir başkası adına yapıp, onun adına ihbara ilişkin belgeyi imzalamış ise, o zaman hem suç uydurma hem de özel evrakta sahtecilikten cezalandırılması söz konusu olabilir.

Bir kamu görevlisinin görev alanına giren bir konuyla ilgili işlenmemiş bir suçun işlendiğine dair yazılı bildirimde bulunması halinde, hiç şüphesiz suç uydurmanın yanında resmi belgede sahtecilik suçu da işlenmiş olacaktır. İşlenmeyen suçun bildirilmesine ilişkin belgeyi düzenleyen ile imza sahibinin aynı olması durumunda resmi evrakta fikri sahtecilik, aksi durumda ise resmi evrakta maddi sahtecilik suçundan ayrıca ceza verilecektir^[57].

Kişi, sigorta şirketinden para alabilmek amacıyla kendi malını tahrip edip, başkaları tarafından yapıldığı konusunda yalan ihbarda bulunabilir. Böyle bir durumda kişi hem suç uydurma hem de nitelikli dolandırıcılık suçlarından sorumlu olacaktır. Aynı şekilde, bir kimse kendisine ödünç verilen malı alıp, çalındığını ihbar ederse, hem suç uydurma hem güveni kötüye kullanma suçunu işlemiş olur^[58].

Ceza davası kapsamında tanık olarak dinlenen bir kimsenin, gerçeğe aykırı bir biçimde işlenmeyen bir suçun işlendiğinden bahsetmesi halinde de hem yalan tanıklıktan (TCK md. 271) hem de suç uydurmadan cezalandırılması gerekecektir^[59].

İşlenmemiş bir suçu yetkili makamlara ihbar etikten sonra, soruşturma veya kovuşturma devam ederken suçu bir başkasına isnat etmesi halinde failin, hem suç uydurma hem de iftira suçundan dolayı sorumlu olacağı, ancak bu

bkz. TOROSLU: özel kısım, s. 322; İtalyan Temyiz Mahkemesi kararlarının da bu yönde olduğuyula ilgili olarak bkz. GUADAGNO: s. 64.

[56] ÜNVER: s. 148; ÖZBEK ve diğerleri, s. 1044.

[57] GUADAGNO: s. 18, 19.

[58] ÜNVER: s. 143; İtalyan Temyiz Mahkemesi'nin bu konudaki kararları için bkz. CARCANO: s. 261; GAROFOLI: s. 325; Dolandırıcılık suçunun da işlenmiş sayılabilmesi için sigorta şirketine başvurulmuş olması gerektiği hususunda bkz. 11. CD, E. 2003/7917, K. 2004/5220, T. 14.06.2004.

[59] TOROSLU: özel kısım, s. 319.

iki davranış arasında kısa bir zaman dilimi geçmişse sadece iftiradan söz edilebileceği ileri sürülmüştür^[60].

Suç uydurma suçu, yetkili makama, gerçekleşmemiş suça ilişkin bildirim yapıldığı anda tamamlandığından, böyle bir ihbardan sonra ileriki bir aşamada, uydurulan suçun fail tarafından başka bir kimseye atfedilmesi, yani suçu işleyen kişinin de belirtilmesi durumunda, hem suç uydurma hem de iftira suçlarından ayrı ayrı cezalandırılması gerekecektir.

Suçun, işlenen başka bir suçu gizlemek amacıyla uydurulmuş olması da mümkündür. Örneğin memurlara dağıtacağı parayı kumarda kaybeden veznedarın üstünü başını yırttıktan sonra karakola giderek, parayı yolda karşısına çıkan iki kişinin zorla aldığını söylemesi durumunda, işlenen zimmet suçunu gizlemek için suç uydurma söz konusu olur. Bu durumda zimmet suçunu gizlemek için başvurulmuş hileli bir davranış söz konusu olduğu ve bu da zimmet suçunda nitelikli hal olarak öngörüldüğü için, bileşik suça ilişkin kurallar gereği fail yalnızca zimmet suçunun nitelikli haline göre cezalandırılır^[61].

Fail aynı suç işleme kararı kapsamında yetkili makamlara birden çok suç uydurmuşsa zincirleme suç hükümlerinin uygulanması söz konusu olacaktır^[62].

[60] ÖZBEK ve diğerleri, s. 1044.

[61] TEZCAN-ERDEM-ÖNOK: s. 914.

[62] ÖZBEK ve diğerleri, s. 1044.

KAYNAKÇA

- ANTOLISEI Francesco: Manuale di Diritto Penale, par. spec., vol. II, 15a ed., Giuffre, Milano 2008.
- CADOPPI Alberto-CANESTRARI Stefano-MANNA Adelmo-PAPA Michele: Trattato di Diritto Penale, par. spec., vol. I, UTET, Torino.
- CARCANO Domenico: Manuale di Diritto Penale, par.spec., Milano 2010.
- CENDEL Nur-ZAFER Hamide: Ceza Muhakemesi Hukuku, 9. Baskı, Beta Yayınevi, İstanbul 2012.
- GAROFOLI Roberto: Manuale di Diritto Penale, par. spec., vol. I, Giuffre, Milano 2006.
- GUADAGNO Gennaro: La Simulazione di Reato, Casa Editrice Dott. Eugenio Jovene, Napoli 1953.
- GÜNGÖR Devrim: Ceza Hukukunda Fiil Üzerinde Hata, Yetkin Yayınları, Ankara 2007.
- GÜNGÖR Devrim: 5237 ve 5271 sayılı Kanunlar Işığında Şikayet Kurumu, Yetkin Yayınları, Ankara 2009.
- ÖZBEK Veli Özer-KANBUR Mehmet Nihat-DOĞAN Koray-BACAĞIZ Pınar-TEPE İlker: Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, 3. Baskı, Seçkin, Ankara 2012.
- ÖZEK Çetin: Adliye Karşı Suçların Hukuki Konusu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, c. 55, S. 3, İstanbul 1997, ss. 13-50.
- PAGLIARO Antonio: Principi di Diritto Penale, par. spec., Giuffre, Milano 2000.
- SANTORO Arturo: Simulazione di Reato, Novissimo Digesto Italiano, XVII, UTET, Torino, ss. 422-425.
- SOYASLAN Doğan: Ceza Hukuku Özel Hükümler, 8. Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2010.
- TEZCAN Durmuş-ERDEM Mustafa Ruhan-ÖNOK Murat: Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 8. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2012.
- TOROSLU Nevzat: Cürümlerin Tasnifi Bakımından Suçun Hukuki Konusu, AÜHF Yayınları No: 273, Sevinç Matbaası, Ankara 1970.
- TOROSLU Nevzat: Ceza Hukuku Özel Kısım, Savaş Yayınevi, 6. Baskı, Ankara 2012.
- TOROSLU Nevzat: Ceza Hukuku Genel Kısım, Savaş Yayınevi, Ankara 2012.
- TOROSLU Nevzat-FEYZİOĞLU Metin: Ceza Muhakemesi Hukuku, Savaş Yayınevi, 10. Baskı, Ankara 2012.
- ÜNVER Yener: Adliye Karşı Suçlar, 2. Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2010.

